

USTAWA

z dnia 24 października 1974 r.

Prawo wodne.

Dział I

PRZEPISY OGÓLNE

Rozdział I

Zasady ogólne.

Art. 1. Wody stanowią własność Państwa, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 2. Powierzchniowe wody stojące oraz wody w studniach i rowach stanowią własność właścicieli gruntów, na których się znajdują.

Art. 3. Ryby i inne organizmy żyjące w wodzie stanowią jej pożytki.

Art. 4. Grunty pokryte państwowymi wodami płynącymi stanowią własność Państwa w granicach określonych liniami brzegów.

Art. 5. Dla zaspokojenia potrzeb ludności i gospodarki narodowej Państwo prowadzi planową gospodarkę wodną, co znajduje wyraz w perspektywicznych, wieloletnich i rocznych planach społeczno-gospodarczego rozwoju kraju.

Art. 6. 1. Wody, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, są wodami śródlądowymi.

2. Wody śródlądowe dzielą się na powierzchniowe i podziemne.

3. Wody powierzchniowe dzielą się na:

- 1) płynące w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach o przepływach stałych lub okresowych oraz w źródłach, z których cieki biorą początek,
- 2) stojące, znajdujące się w jeziorach i innych zbiornikach.

4. Przepisy o wodach płynących stosuje się do jezior i innych zbiorników, z których cieki wypływają lub do których uchodzą.

Art. 7. 1. Przepisy ustawy stosuje się do wód śródlądowych i morskich wód wewnętrznych.

2. Przepisy ustawy stosuje się również do morza terytorialnego w zakresie ochrony przed zanieczyszczeniem i ochrony przed powodzią, a w pozostałym zakresie w wypadkach w niej określonych.

Art. 8. 1. Granicę między gruntami pokrytymi wodami a gruntami przyległymi do tych wód stanowi linia brzegu.

2. Linię brzegu stanowi krawędź brzegu lub linia stałego porostu traw albo linia, którą ustala się według zwyczajnego stanu wody.

3. Linię brzegu dla wód żeglownych oraz morskich wód wewnętrznych ustala wojewoda, a dla pozostałych wód naczelnik powiatu.

Art. 9. 1. Jeżeli woda płynąca, stanowiąca własność Państwa, zajmie trwale w sposób naturalny grunt nie stanowiący własności Państwa, grunt taki staje się z mocy prawa własnością Państwa.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do morza terytorialnego.

3. Na wniosek dotychczasowego właściciela gruntu zajętego naczelnik powiatu przyzna mu odszkodowanie. Odszkodowanie wypłaca zakład, do którego należy regulacja i utrzymanie danej wody.

Art. 10. 1. Przymuliska, odsypiska i wyspy, powstałe w sposób naturalny na wodach, stanowiących własność Państwa, oraz grunty uzyskane wskutek regulacji tych wód stanowią własność Państwa.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do gruntów, które przed regulacją nie były pokryte wodą.

Art. 11. 1. Właściciel gruntu obowiązany jest umożliwić dostęp do wody, pozostawić przejście lub przejazd dla swobodnego ruchu wzdłuż wód, pozwolić na wykonywanie rybactwa i wędkarstwa, przybijanie i przymocowywanie do brzegów statków i tratw, ustawianie znaków żeglujących oraz wykonywanie robót konserwacyjnych, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Przejścia, przejazdy oraz miejsca przeznaczone do stałego korzystania z gruntów dla celów określonych w ust. 1 ustala za odszkodowaniem:

- 1) naczelnik powiatu — w stosunku do wód żeglownych oraz morskich wód wewnętrznych,
- 2) naczelnik gminy — w stosunku do innych wód powierzchniowych.

3. Odszkodowanie za przejścia, przejazdy i miejsca przeznaczone do stałego korzystania z gruntów ustalone w związku z powszechnym korzystaniem z wód, wypłacane jest ze środków budżetu Państwa; w pozostałych wypadkach odszkodowanie obciąża zakład, na którego wniosek dokonano ustaleń, o których mowa w ust. 2.

Art. 12. 1. Naczelnik gminy może zezwolić zakładom na pobieranie za odszkodowaniem z gruntów przybrzeżnych ziemi, żwiru, piasku, kamieni i składowanie na tych gruntach materiałów budowlanych i sprzętu oraz na dostęp do urządzeń wodnych i pomiarowych oraz znaków żeglujących, jeżeli jest to niezbędne do wykonania, ustawiania, utrzymania i eksploatacji tych urządzeń i znaków.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do obszarów znajdujących się między wałami przeciwpowodziowymi a korytem wody płynącej oraz do nie obwałowanych obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi; nie dotyczy to dostępu do urządzeń i znaków.

Art. 13. 1. Ograniczenie prawa własności nieruchomości lub innego prawa rzeczowego na nieruchomości, zwane dalej ograniczeniem prawa, następuje za odszkodowaniem.

2. Jeżeli na skutek ograniczenia prawa nieruchomości lub jej część nie nadaje się do użytkowania na dotychczasowe cele, podlega na wniosek właściciela wykupowi.

3. O ograniczeniu prawa lub wykupie nieruchomości oraz o odszkodowaniu lub należności z tytułu wykupu orzeka terytorialny organ administracji państwowej właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego.

Art. 14. Na gruntach stanowiących własność Państwa mogą być ustanowione ograniczenia prawa polegające na zakładaniu i przeprowadzaniu ciągów drenażowych oraz rurowciągów lub rowów, służących do przepływu wody lub ścieków.

Art. 15. Obowiązek uiszczenia odszkodowania lub należności z tytułu wykupu nieruchomości ciąży na tym, na czyją rzecz nastąpiło ograniczenie prawa lub wykup nieruchomości.

Art. 16. Ostateczna decyzja o ograniczeniu prawa lub wykupie nieruchomości stanowi podstawę do ujawnienia w ewidencji gruntów i w księdze wieczystej przeniesienia lub ograniczenia prawa własności nieruchomości.

Art. 17. Zakłady obowiązane są do udzielania organom administracji państwowej szczegółowych informacji oraz do udostępniania dokumentacji związanej z gospodarką wodną.

Art. 18. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ściekach — rozumie się przez to wprowadzane do wód lub do ziemi substancje i energie, które ze względu na swój skład lub stan mogą zanieczyszczać wody; przez ścieki rozumie się także wody zanieczyszczone wprowadzone do urządzeń kanalizacyjnych,
- 2) zakładach — rozumie się przez to państwowe i inne uspołecznione jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne gospodarki nie uspołecznionej,
- 3) urządzeniach wodnych — rozumie się przez to budowle i urządzenia hydrotechniczne, melioracji wodnych, studnie publiczne i inne ujęcia wód podziemnych, ujęcia wód powierzchniowych, urządzenia zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem, wyloty urządzeń kanalizacyjnych służących do wprowadzania ścieków do wody lub do ziemi oraz inne urządzenia służące do szczególnego korzystania z wód,
- 4) zainteresowanych właścicielach nieruchomości — rozumie się przez to właścicieli gruntów, na które wywierają dodatni wpływ urządzenia melioracji wodnych szczegółowych, albo właścicieli nieruchomości, do których doprowadzono za zwrotem części kosztów wodę przy pomocy urządzeń wodociągowych, oraz właścicieli nieruchomości, z których są odprowadzane ścieki przy pomocy zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych wsi,
- 5) naczelnikach gmin — rozumie się przez to również naczelników miast i gmin, naczelników miast nie stanowiących powiatów oraz naczelników dzielnic w miastach stanowiących powiaty,

- 6) naczelnikach powiatów — rozumie się przez to również prezydentów lub naczelników miast stanowiących powiaty, naczelników miast i powiatów oraz naczelników dzielnic w miastach wyłączonych z województw,
- 7) wojewodach, — rozumie się przez to również prezydentów miast wyłączonych z województw,
- 8) terenowych organach administracji państwowej — rozumie się przez to organy określone w pkt 5—7.

2. Przepisy ustawy dotyczące:

- 1) zakładów — stosuje się odpowiednio do osób fizycznych,
- 2) właścicieli — stosuje się odpowiednio do posiadaczy,
- 3) ścieków — stosuje się odpowiednio do wód podgrzanych, skażonych promieniotwórczo, zasolonych, wód kopalnianych oraz zanieczyszczonych wód opadowych,
- 4) urządzeń wodnych — stosuje się odpowiednio do obiektów budowlanych oraz budowli i urządzeń innych niż określone w ust. 1 pkt 3, które mogą być przyczyną szkodliwych zmian naturalnych przepływów wód lub stanu wód stojących i wód podziemnych albo w inny sposób wywierać szkodliwy wpływ na gospodarkę wodną,
- 5) wykonania urządzeń wodnych — stosuje się odpowiednio do odbudowy, rozbudowy, przebudowy lub rozbioru tych urządzeń.

Art. 19. 1. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi:

- 1) granice między wodami śródlądowymi a morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym,
- 2) zasady ustalania linii brzegu,
- 3) zasady ustalania wysokości wznoszenia nad wodami mostów i urządzeń komunikacyjnych, przewodów elektrycznych i innych podobnych urządzeń,
- 4) wody śródlądowe żeglowne oraz zasady określania klas tych wód,
- 5) zasady i tryb wykonywania nadzoru i kontroli w zakresie gospodarki wodnej oraz organy właściwe w tych sprawach.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia powierzyć wydawanie decyzji organom administracji państwowej innego stopnia niż określone w ustawie.

3. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych oraz Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska określi zasady i tryb sprawowania nadzoru i kontroli w zakresie gospodarki wodnej i urządzeń wodnych pozostających w użytkowaniu Sił Zbrojnych oraz zakres i tryb udzielania organom administracji państwowej informacji w tym zakresie.

Rozdział 2

Pozwolenia wodnoprawne.

Art. 20. 1. Korzystanie z wód, wykraczające poza korzystanie powszechne lub zwykłe, oraz wykonywanie urządzeń wodnych wymaga pozwolenia wodnoprawnego.

2. Eksploatacja urządzeń wodnych, służących do ujmowania wody podziemnej, oraz urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem wymaga pozwolenia wodnoprawnego, jeżeli jest wymagane pozwolenie na wykonanie takich urządzeń. Pozwolenie na eksploatację wydaje terenowy organ administracji państwowej, właściwy do wydania pozwolenia na wykonanie tych urządzeń.

3. Uprawianie żeglugi oraz wydobywanie materiałów w związku z utrzymaniem wód nie wymaga pozwolenia wodnoprawnego.

Art. 21. 1. Pozwolenie wodnoprawne wydaje się na czas oznaczony, z tym że pozwolenie na szczególne korzystanie z wód śródlądowych do celów rybackich wydaje się na okres nie krótszy niż dziesięć lat.

2. W pozwoleniu wodnoprawnym określa się w razie potrzeby obowiązek zakładu ustawienia i utrzymywania wodnych urządzeń pomiarowych.

3. Jeżeli pozwolenie wodnoprawne dotyczy wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, należy także określić ich ilość, stan i skład.

4. W pozwoleniu wodnoprawnym można nałożyć na zakład inne niż określone w ust. 2 i 3 obowiązki niezbędne ze względu na ochronę interesów ludności, gospodarki narodowej lub środowiska.

Art. 22. Organ wydający pozwolenie wodnoprawne na korzystanie z wody za pomocą urządzeń do jej piętrzenia nałoży na zakład obowiązek ponoszenia kosztów utrzymania koryta wody i jej brzegów w takim rozmiarze, w jakim spiętrzona woda wpływa na zwiększenie tych kosztów albo obowiązek wykonania odpowiednich robót. W pozwoleniu można również zobowiązać zakład do określonego sposobu gospodarowania wodą, ustalonego w instrukcji opracowanej przez zakład i zatwierdzonej przez organ, który wydał pozwolenie.

Art. 23. 1. Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych, których zasoby nie są ustalone, może być udzielone w wyjątkowych wypadkach oraz z zastrzeżeniem obowiązku ich ustalenia. Po ustaleniu zasobów wód podziemnych pozwolenie może być ograniczone lub cofnięte bez odszkodowania.

2. Wymienione w ust. 1 pozwolenie wodnoprawne stanowi równocześnie uzgodnienie miejsca ujęcia wód podziemnych.

Art. 24. 1. W pozwoleniu wodnoprawnym na wspólne korzystanie z wody przez kilka zakładów określa się zakład główny.

2. Urządzenia wodne służące do wspólnego korzystania z wody utrzymuje zakład główny, a pozostałe zakłady uczestniczą w kosztach tego utrzymania stosownie do rozmiaru uprawnień. Wysokość udziału poszczególnych zakładów w kosztach utrzymania urządzeń ustala się w pozwoleniu wodnoprawnym.

Art. 25. 1. Pozwolenia wodnoprawnego należy odmówić, jeżeli projektowany sposób korzystania z wody sprzeczny jest z określonym w planie społeczno-gospodarczego rozwoju kraju kierunkiem rozwoju gospodarki narodowej albo z ochroną środowiska, a zwłaszcza jeżeli poziom wody uległby obniżeniu poniżej stanu niezbędnego ze względów biologicznych.

2. Jeżeli nie można ustalić, w jakim stopniu zamierzone korzystanie z wody może oddziaływać szkodliwie na interesy ludności, gospodarki narodowej lub środowiska, wydanie pozwolenia wodnoprawnego można uzależnić od przedłożenia ekspertyzy wykonanej przez biegłego lub jednostkę organizacyjną wskazaną przez organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego; koszt ekspertyzy pokrywa zakład.

3. Jeżeli korzystanie z wody lub wykonanie urządzeń wodnych miałyby szkodliwie oddziaływać na interesy ludności i gospodarki narodowej lub na środowisko, w po-

zwoleniu wodnoprawnym zobowiązuje się zakład do wykonania i utrzymywania urządzeń zapobiegających szkodom.

4. W uzasadnionych wypadkach utrzymanie urządzeń zapobiegających szkodom może być w pozwoleniu wodnoprawnym powierzone odpłatnie zakładom narażonym na szkodę lub innym zakładom.

5. Właściciele gruntów oraz zakłady odnoszące korzyści z urządzeń wodnych, służących do szczególnego korzystania z wód, obowiązani są do ponoszenia kosztów utrzymania tych urządzeń w wysokości określonej przez organ wydający pozwolenie wodnoprawne.

6. Jeżeli wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom nie jest możliwe, udzielenie pozwolenia wodnoprawnego może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach i jeżeli nie zagraża to środowisku oraz pod warunkiem nałożenia w pozwoleniu na zakład obowiązku wypłacenia odszkodowania.

Art. 26. Terenowy organ administracji państwowej może nałożyć na zakład obowiązki określone w art. 21, 22, 24 i 25 również po wydaniu pozwolenia wodnoprawnego. W szczególności organ ten może zobowiązać zakład do:

- 1) wykonania ekspertyzy,
- 2) opracowania instrukcji gospodarowania wodą,
- 3) wykonania urządzeń zapobiegających szkodom,
- 4) naprawienia szkody.

Art. 27. Nałożenie na zakład obowiązku wykonania urządzeń zapobiegających szkodom lub wypłacenia odszkodowania następuje na wniosek poszkodowanego lub z urzędu.

Art. 28. 1. Właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego organ administracji państwowej wezwie zakład do usunięcia w określonym terminie zaniedbań w zakresie gospodarki wodnej, w wyniku których może powstać stan zagrażający życiu lub zdrowiu ludzi albo zwierząt bądź inna szkoda.

2. Jeżeli zaniedbania zakładu nie zostaną usunięte w określonym terminie, wojewoda może wydać decyzję o unieruchomieniu zakładu lub jego części do czasu usunięcia zaniedbań.

3. O wezwaniu zakładu do usunięcia zaniedbań oraz o wydaniu decyzji o unieruchomieniu zakładu lub jego części zawiadamia się jednostkę nadrzędną nad zakładem oraz właściwego ministra (kierownika urzędu centralnego) albo zarząd centralnego związku spółdzielczego lub organizacji społecznej.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do zakładów określonych w art. 135 oraz do zakładów, które wprowadzają ścieki do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa.

Art. 29. Następcy prawni zakładu, który uzyskał pozwolenie wodnoprawne, wstępują w prawa i obowiązki określone w pozwoleniu.

Art. 30. W wypadku wykonania kanałów i rowów lub zmiany ich trasy organ, który wydaje pozwolenie wodnoprawne, nałoży na zakład obowiązek pokrycia kosztów wykonania skrzyżowań tych kanałów i rowów z istniejącymi drogami, torami kolejowymi i tramwajowymi, urządzeniami służącymi do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego lub innymi podobnymi urządzeniami.

Art. 31. 1. Pozwolenie wodnoprawne wydaje się na podstawie operatu wodnoprawnego.

2. Pozwolenie wodnoprawne może być wydane na podstawie projektu urządzeń wodnych, jeżeli projekt ten odpowiada wymaganiom operatu wodnoprawnego.

3. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić rodzaje szczególnego korzystania z wód oraz wykonywania i eksploatacji urządzeń wodnych nie wymagające pozwoleń wodnoprawnych.

4. Minister Rolnictwa określi w porozumieniu:

- 1) z Ministrem Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Prezesem Centralnego Urzędu Geologii — wymagania, jakim powinien odpowiadać operat wodnoprawny,
- 2) z Ministrem Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska — kwalifikacje wymagane od biegłych, biorących udział w postępowaniu wodnoprawnym, oraz zasady i tryb ich ustanawiania, a w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych — zasady ich wynagradzania,
- 3) z Ministrem Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska — rodzaje wodnych urządzeń pomiarowych i warunki ich ustawiania i utrzymywania, a w porozumieniu z Ministrem Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej — warunki ustawiania na brzegach wód znaków żeglugowych i ich utrzymywania,
- 4) z Ministrem Obrony Narodowej oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych — tryb postępowania przy wydawaniu pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z wód oraz wykonywanie i eksploatację urządzeń wodnych dla potrzeb Sił Zbrojnych,
- 5) z Ministrem Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Prezesem Centralnego Urzędu Geologii — ujęcia wód podziemnych podlegające rejestracji, a także sposób rejestracji i prowadzenia obserwacji wydajności tych ujęć.

Art. 32. 1. Pozwolenie wodnoprawne podlega cofnięciu lub ograniczeniu bez odszkodowania, jeżeli:

- 1) zakład zrzekł się pozwolenia;
- 2) pozwolenie stało się zbędne dla zakładu.

2. Pozwolenie wodnoprawne można bez odszkodowania cofnąć lub ograniczyć, jeżeli:

- 1) urządzenia wodne, które służą do szczególnego korzystania z wód, wykonane zostały niezgodnie z warunkami określonymi w pozwoleniu,
- 2) zakład zmienia sposób, rozmiar lub cel korzystania z wody albo nie dotrzymuje innych warunków pozwolenia,
- 3) urządzenia wodne, które służą do szczególnego korzystania z wód, nie są należycie utrzymywane, przez co stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa dla ludzi lub zwierząt albo mogą powodować inne szkody,
- 4) zakład nie korzystał z wody bez uzasadnionych powodów przez okres co najmniej dwóch lat,
- 5) zakład nie rozpoczął bez uzasadnionych powodów korzystania z wody w oznaczonym terminie,
- 6) ścieki objęte wydanym pozwoleniem zagrażają życiu lub zdrowiu ludzi,
- 7) korzystanie z wody dorzeczą objętą zostało pozwoleniem wodnoprawnym określonym w art. 54 ust. 1,
- 8) korzystanie z wody do celów rybackich jest niezgodne z wymaganiami racjonalnej gospodarki rybackiej.

Art. 33. 1. Pozwolenie wodnoprawne można cofnąć lub ograniczyć za odszkodowaniem, jeżeli jest to niezbędne do realizacji zadań określonych w planie społeczno-gospo-

darczego rozwoju kraju albo jeżeli wymagają tego inne względy uzasadnione interesem ludności lub ochroną środowiska.

2. Zakład, który uzyskuje korzyści w związku z cofnięciem lub ograniczeniem pozwolenia wodnoprawnego, uczestniczy w kosztach odszkodowania stosownie do uzyskanych korzyści.

Art. 34. 1. Zakład, którego prawa określone w pozwoleniu wodnoprawnym wygasły, jest obowiązany, na żądanie organu właściwego do wydania pozwolenia, usunąć urządzenia wodne, które służyły do szczególnego korzystania z wód.

2. Urządzenia wodne lub ich części niezbędne Państwu mogą być za odszkodowaniem przejęte na własność Państwa i przekazane określonemu zakładowi do dalszego utrzymania. Odszkodowanie wypłaca zakład zobowiązany do dalszego utrzymania tych urządzeń.

Art. 35. 1. Właściciele mogą w drodze ugody zmieniać stosunki wodne na gruntach, jeżeli zmiany te nie wpłyną szkodliwie na nieruchomości sąsiednie; nie dotyczy to wprowadzania ścieków do wody lub do ziemi.

2. Zatwierdzona przez naczelnika gminy ugoda zastępuje pozwolenie wodnoprawne. Decyzja zatwierdzająca ugodę jest ostateczna.

Rozdział 3

Rozstrzyganie sporów.

Art. 36. Terenowe organy administracji państwowej właściwe do wydawania pozwoleń wodnoprawnych rozstrzygają spory powstałe w związku z tymi pozwoleniami, a ponadto spory:

- 1) o przywrócenie stosunków wodnych na gruntach do stanu poprzedniego,
- 2) o rozgraniczenie gruntów pokrytych wodami powierzchniowymi z gruntami przyległymi do tych wód,
- 3) o przekazywanie nadwyżek wody,
- 4) o przynależność do spółki wodnej oraz wysokość składek i innych świadczeń członków spółki,
- 5) o udział w kosztach wykonania i utrzymania budowli i murów tworzących brzeg wody.

Art. 37. Terenowy organ administracji państwowej zarządza rozprawę wodnoprawną w postępowaniu:

- 1) o wydanie, cofnięcie lub ograniczenie pozwolenia wodnoprawnego,
- 2) o ustalenie potrzeby dostępu do wód oraz szerokości przejść i przejazdów wzdłuż wód,
- 3) o ustalenie linii brzegu i rozgraniczenie gruntów pokrytych wodami powierzchniowymi z gruntami przyległymi do tych wód,
- 4) o ustanowienie strefy ochronnej źródła oraz ujęcia wody,
- 5) o dostarczanie wody,
- 6) o odszkodowanie,
- 7) o wymierzenie kary pieniężnej.

Art. 38. 1. Decyzja terenowego organu administracji państwowej o odszkodowaniu oraz o rozgraniczeniu gruntów pokrytych wodami powierzchniowymi z gruntami przyległymi do tych wód jest ostateczna. Strona w terminie trzydziestu dni od otrzymania decyzji może dochodzić swych roszczeń przed sądem, a jeżeli chodzi o podmioty

podlegające właściwości arbitrażowej — przed komisją arbitrażową.

2. W razie wydania przez sąd lub komisję arbitrażową orzeczenia rozstrzygającego o roszczeniu, decyzja traci moc w części objętej orzeczeniem.

3. Decyzja o odszkodowaniu podlega wykonaniu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 39. 1. Koszty postępowania związane z wydaniem pozwolenia wodnoprawnego ponosi zakład, który ubiega się o pozwolenie.

2. Koszty postępowania związane z przyznaniem odszkodowania ponosi zobowiązany do naprawienia szkody.

Art. 40. Z upływem trzech lat od ujawnienia szkody przedawnia się roszczenie:

- 1) o odszkodowanie za grunt zajęty przez wodę płynącą stanowiącą własność Państwa,
- 2) o wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom lub przyznanie odszkodowania w razie zaniechania wykonania takich urządzeń,
- 3) o przywrócenie do stanu poprzedniego stosunków wodnych na gruncie.

Dział II

KORZYSTANIE Z WÓD

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 41. 1. Korzystanie z wód polega na ich używaniu dla potrzeb ludności i gospodarki narodowej.

2. Korzystanie z wód nie może powodować marnotrawstwa wody ani wyrządzać szkód.

3. Przepisy ustawy regulujące korzystanie z wód stosuje się także do nawadniania lub odwadniania gruntów, do odwadniania obiektów budowlanych, do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz do wydobywania z wód powierzchniowych materiałów, lodu i wycinania roślin.

Art. 42. 1. Zasoby wód podziemnych przeznaczone są przede wszystkim na zaspokojenie potrzeb ludności.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do zakładów górniczych, korzystających z wód kopalnianych.

3. Zakłady korzystające z wód podziemnych obowiązane są rejestrować ujęcia wód w urzędzie wojewódzkim oraz przeprowadzać okresowe obserwacje wydajności ujęcia wody. Nie dotyczy to ujęć wód używanych przez Siły Zbrojne.

Art. 43. Wojewoda może w drodze zarządzenia w uzasadnionych wypadkach zakazać lub ograniczyć korzystanie z wód z wyjątkiem korzystania niezbędnego dla zaspokojenia potrzeb ludności.

Art. 44. 1. Zakłady, które mogą uzyskać ze swoich urządzeń wodnych nadwyżki wody, nadającej się do picia i potrzeb gospodarczych, przekazują te nadwyżki odpłatnie.

2. O obowiązku przekazywania nadwyżek wody orzeka organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody, a gdy chodzi o nadwyżki wód kopalnianych — naczelnik powiatu. Organ ten ustala zarazem

wysokość opłat za przekazywaną wodę, odpowiadającą kosztom jej uzyskania.

Art. 45. 1. Do korzystania z wód kopalnianych na powierzchni ziemi poza obrębem zakładu górniczego stosuje się przepisy ustawy.

2. Do korzystania z wód kopalnianych pod powierzchnią ziemi lub w obrębie zakładu górniczego oraz do wydobywania wód leczniczych i solanek, których wydobywanie podlega przepisom prawa górniczego, stosuje się przepisy tego prawa.

3. Zakłady górnicze obowiązane są do oddzielnego ujmowania wód kopalnianych nadających się do zaopatrzenia ludności, jeżeli jest to technicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione.

Art. 46. 1. Do zwalczania klęsk żywiołowych lub w razie konieczności zapobieżenia poważnemu niebezpieczeństwu dopuszczalne jest korzystanie z każdej wody.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do morza terytorialnego.

Rozdział 2

Powszechne korzystanie z wód.

Art. 47. 1. Korzystanie z wód powierzchniowych, stanowiących własność Państwa, z wyjątkiem wód w rowach oraz w stawach i innych zbiornikach wodnych przeznaczonych do hodowli i chowu ryb, dozwolone jest z mocy prawa każdemu. Powszechne korzystanie z wód dotyczy również morza terytorialnego.

2. Wojewoda może dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb społecznych wprowadzić powszechne korzystanie z wód innych niż określone w ust. 1.

3. Osobie poszkodowanej w związku z wprowadzeniem powszechnego korzystania z wód wojewoda przyzna odszkodowanie.

4. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od ujawnienia szkody.

Art. 48. 1. Powszechne korzystanie z wód służy do zaspokojenia potrzeb osobistych i gospodarstwa domowego lub rolnego bez stosowania urządzeń specjalnych oraz do wypoczynku i uprawiania turystyki, sportów wodnych i wędkarstwa.

2. Wydobywanie żwiru, piasku i innych materiałów w granicach powszechnego korzystania z wód może się odbywać w miejscach wyznaczonych przez naczelnika powiatu.

3. Powszechne korzystanie z morskich wód wewnętrznych i z morza terytorialnego nie obejmuje wydobywania z tych wód żwiru, piasku i innych materiałów oraz wyciania roślin.

Rozdział 3

Zwykle korzystanie z wody.

Art. 49. 1. Właściciel gruntu może dla zaspokojenia potrzeb własnych i gospodarstwa domowego oraz indywidualnego gospodarstwa rolnego korzystać bez pozwolenia wodnoprawnego z wody stanowiącej jego własność oraz z wody podziemnej znajdującej się w jego gruncie.

2. Jeżeli właściciel gruntu wprowadza do wody ścieki nienależycie oczyszczone, naczelnik powiatu może nakazać wykonanie niezbędnych urządzeń zabezpieczających wodę przed zanieczyszczeniem lub zabronić wprowadzania tych ścieków do wody.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do korzystania z wód na potrzeby przemysłowe oraz do korzystania z wody podziemnej do nawodnień za pomocą deszczowni.

Art. 50. 1. Właściciel nie może zmieniać stanu wody na gruncie, istniejącego co najmniej od pięciu lat, jeżeli taka zmiana mogłaby szkodliwie oddziaływać na nieruchomości sąsiednie.

2. Jeżeli zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na nieruchomości sąsiednie albo na gospodarkę wodną, naczelnik gminy nakaze właścicielowi gruntu przywrócenie do stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom, a gdy to jest gospodarczo nieuzasadnione — nałoży obowiązek zapłaty odszkodowania.

Art. 51. Naczelnik powiatu może wydać decyzję o wykonaniu przez państwowe jednostki organizacyjne koniecznych robót i urządzeń, jeżeli usunięcie zmian określonych w art. 50 ust. 1 byłoby gospodarczo nieuzasadnione, a wykonanie tych robót i urządzeń spowoduje trwałe polepszenie stosunków wodnych na gruncie. Właściciel jest obowiązany umożliwić wykonanie takich robót i urządzeń oraz ponieść ich koszty stosownie do uzyskanych korzyści.

Art. 52. Naczelnik gminy może w wypadkach szczególnie uzasadnionych wydać pozwolenie wodnoprawne na zwykle korzystanie z cudzej wody, określając w tym pozwoleniu sposób dostępu do wody, warunki używania urządzeń do korzystania z wody oraz przyznać odszkodowanie właścicielowi wody.

Rozdział 4

Szczególne korzystanie z wód.

Art. 53. 1. Szczególnym korzystaniem z wód jest korzystanie wykraczające poza korzystanie powszechne lub zwykle.

2. Szczególne korzystanie z wód wymaga pozwolenia wodnoprawnego. W szczególności pozwolenia wodnoprawnego wymagają:

- 1) pobór wód powierzchniowych i podziemnych,
- 2) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- 3) gromadzenie ścieków i odpadów na gruntach przybrzeżnych oraz w obrębie obszarów górniczych dla wód leczniczych,
- 4) dokonywanie przewozów międzybrzegowych za pomocą urządzeń stałych,
- 5) odprowadzanie lub doprowadzanie wody za pomocą urządzeń przechodzących przez grunt innego właściciela,
- 6) wydobywanie żwiru, piasku i innych materiałów oraz lodu, a także wycinanie roślin, w zakresie przekraczającym powszechne i zwykle korzystanie z wód,
- 7) wydobywanie żwiru, piasku i innych materiałów na obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi do celów innych niż zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego lub indywidualnego gospodarstwa rolnego,
- 8) dokonywanie spławu drewna lub innych materiałów,
- 9) korzystanie z wód do celów rybackich.

3. Pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód jest równocześnie pozwoleniem na wykonanie służących do tego urządzeń.

Art. 54. 1. Pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z zasobów wód dorzecza lub jego części może obejmować wszystkie zakłady zainteresowane w eksploatacji tych wód.

2. Określone w ust. 1 pozwolenie wodnoprawne powinno ustalać podstawowe zasady eksploatacji zasobów wód dorzecza, prawa i obowiązki każdego zakładu oraz wyznaczać zakład uprawniony do wydawania zakładom objętym pozwoleniem szczegółowych dyspozycji o sposobie gospodarowania wodą zgodnie z tymi zasadami, zwłaszcza w okresie suszy, zagrożenia powodzią i nieprzewidywanych zanieczyszczeń wód.

Art. 55. 1. Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód — jeżeli ustawa nie stanowi inaczej — należy do naczelnika powiatu.

2. Do wojewody należy wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na:

- 1) pobór wód powierzchniowych w ilości przekraczającej 500 000 m³ rocznie lub mniejszej, lecz przekraczającej 10% średniego rocznego przepływu cieku, oraz pobór wód dla zakładów o sile wodnej większej niż 100 kW,
- 2) pobór wód podziemnych, jeżeli ujęcie wody dokonane jest na głębokości większej niż 150 m lub pobór przekracza 50 m³/godz.,
- 3) wprowadzanie do wód lub do ziemi ścieków, jeżeli ich ilość jest większa niż 50 m³/godz.,
- 4) korzystanie z wód do celów rybackich,
- 5) dokonywanie przewozów międzybrzegowych wodami żeglownymi i morskimi wodami wewnętrznymi,
- 6) wydobywanie żwiru, piasku i innych materiałów na obszarze zagrożonym powodzią oraz z wód żeglownych i morskich wód wewnętrznych,
- 7) gromadzenie ścieków i odpadów w morskim pasie nadbrzeżnym oraz w portach morskich,
- 8) korzystanie z zasobów wód dorzecza.

Art. 56. 1. Za szczególne korzystanie z wód i z urządzeń wodnych stanowiących własność Państwa pobiera się opłaty, które przeznaczają się na Fundusz Gospodarki Wodnej.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady:

- 1) ustalania wysokości opłat za pobór wody i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, stosowania ulg i zwolnień od opłat, a w miarę potrzeby także zasady ustalania opłat za inne rodzaje szczególnego korzystania z wód,
- 2) ustalania opłat za korzystanie z urządzeń wodnych, żeglugę i spław, stosowania ulg i zwolnień od opłat oraz organy właściwe w tych sprawach,
- 3) tworzenia i wykorzystania funduszu gospodarki wodnej oraz organy właściwe w tych sprawach.

3. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia zasady eksploatacji zasobów wód dorzecza oraz wydawania pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z tych zasobów.

Art. 57. Zakłady pobierające wodę lub wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi obowiązane są do dokonywania pomiarów ilości pobieranej wody oraz ilości i jakości odprowadzanych ścieków.

Dział III

OCHRONA WÓD, OCHRONA PRZED POWODZIĄ

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 58. 1. Na ustalonych obszarach można wprowadzić obowiązek określonego zagospodarowania gruntów lub inne ograniczenia w ich użytkowaniu, niezbędne do ochrony wód i korzystania z nich oraz do ochrony ludności i mienia przed wodami.

2. Właścicielowi gruntu przysługuje odszkodowanie za poniesione szkody w związku z wprowadzeniem ograniczeń określonych w ust. 1; roszczenie z tego tytułu przedawnia się z upływem trzech lat.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady, tryb i organy właściwe do wprowadzania ograniczeń wymienionych w ust. 1, a także organy właściwe w sprawach odszkodowań, o których mowa w ust. 2.

Art. 59. 1. Źródła oraz ujęcia wody mogą być chronione przez ustanawianie stref ochronnych.

2. Strefy ochronne źródeł ustanawia naczelnik powiatu, a strefy ochronne ujęć wody — organ właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody.

3. Strefy ochronne źródeł ustanawia się z urzędu, a strefy ochronne ujęć wody na wniosek państwowej inspekcji sanitarnej lub na wniosek i koszt zakładu.

Art. 60. 1. W strefach ochronnych zabrania się:

- 1) zakładania cementarzy,
- 2) wykonywania wierceń i odkrywek,
- 3) gromadzenia ścieków i składania odpadów, które mogą zanieczyszczać wody,
- 4) wznoszenia urządzeń i wykonywania robót lub czynności, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęć wody oraz źródeł.

2. Organ właściwy do ustanowienia strefy ochronnej może w uzasadnionych wypadkach zwolnić od niektórych zakazów określonych w ust. 1. Organ ten może również nakazać właścicielowi gruntu stosowanie określonych upraw rolnych i leśnych, a także zakazać nawożenia gruntów nawozami mineralnymi lub naturalnymi i używania środków chemicznych do tępienia szkodników lub chwastów

3. Jeżeli na skutek nakazów lub zakazów określonych w ust. 1 i 2 nieruchomości lub jej część nie nadaje się do użytkowania na dotychczasowe cele, podlega na wniosek właściciela wykupowi.

Art. 61. 1. Naczelnik powiatu przyzna właścicielowi nieruchomości odszkodowanie za szkodę poniesioną w związku ze zmianą zagospodarowania gruntów położonych w strefie ochronnej lub ustanowieniem strefy ochronnej.

2. Jeżeli zmiana zagospodarowania gruntów lub ustanowienie strefy ochronnej nastąpiło na wniosek zakładu, odszkodowanie wypłaca zakład, w pozostałych wypadkach — Skarb Państwa.

Rozdział 2

Ochrona wód przed zanieczyszczeniem.

Art. 62. 1. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem polega na zachowaniu lub przywróceniu stanu ich czystości wymaganego przepisami ustawy.

2. Szkodliwe zanieczyszczenie wód polega na wywołaniu w nich zmian fizycznych, chemicznych, biologicznych lub innych, które sprawiają, że wody nie nadają się do wykorzystania na potrzeby ludności lub gospodarki narodowej oraz powodują szkodliwe zmiany w środowisku.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniem i ustanawiania stref ochronnych źródeł oraz ujęć wody, a także klasy czystości wód i warunki, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi.

4. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia:

- 1) zakazać wprowadzania ścieków do niektórych wód oraz określić wody podlegające szczególnej ochronie przed zanieczyszczeniem i zakres tej ochrony,
- 2) określić zasady wykorzystywania niektórych wód do celów naukowych i rybackich,
- 3) określić zasady przywracania stanu czystości wód wymaganego przepisami ustawy.

Art. 63. 1. Zakłady wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi obowiązane są budować, utrzymywać i eksploatować urządzenia zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem. Urządzenia takie — jeżeli uzasadniają to względy gospodarcze — powinny być wykonywane jako wspólne urządzenia zakładów.

2. Oczyszczanie ścieków może odbywać się w drodze rolniczego ich wykorzystania.

3. Zakład produkcyjny, usługowy lub inny, z którego odprowadzane są ścieki, nie może być uruchomiony bez równoczesnego oddania do eksploatacji urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem.

4. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska określi zasady rolniczego wykorzystania ścieków.

Art. 64. 1. Budowę i eksploatację na statkach i innych obiektach morskich oraz na stawkach żeglugi śródlądowej urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem określają przepisy szczególne.

2. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrami Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz Komunikacji określi zasady usuwania ścieków ze statków i obiektów określonych w ust. 1.

Rozdział 3

Ochrona przed powodzią.

Art. 65. Ochrona przed powodzią należy do zadań organów administracji państwowej.

Art. 66. 1. Na obszarze położonym między wałem przeciwpowodziowym a korytem wody płynącej zabrania się wznoszenia obiektów budowlanych, składowania materiałów, zmieniania ukształtowania powierzchni gruntu, sadzenia drzew i krzewów oraz wykonywania urządzeń lub robót, które mogą utrudniać ochronę tych obszarów przed powodzią; nie dotyczy to robót związanych z regulacją i utrzymaniem wód śródlądowych.

2. Naczelnik powiatu może w drodze zarządzenia określić nie obwałowane obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, do których stosuje się przepis ust. 1.

3. Naczelnik powiatu w uzasadnionych wypadkach na obszarach, o których mowa w ust. 1 i 2, może:

- 1) zwolnić od zakazów określonych w ust. 1,
- 2) określić sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw, wynikające z wymagań ochrony przed powodzią,
- 3) udzielić pozwolenia wodnoprawnego na wzniesienie obiektu budowlanego.

Art. 67. 1. Na wałach przeciwpowodziowych zabrania się:

- 1) przejeżdżania pojazdami i konno lub przepędzania zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych,
- 2) uprawy gruntu na wałach oraz w odległości co najmniej 3 m od stopy wałów,
- 3) rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nie upoważnione osoby, sadzenia drzew lub krzewów,
- 4) kopania studni, sadzawek, dołów i rowów w odległości co najmniej 50 m od stopy wałów,
- 5) pasania zwierząt gospodarskich,
- 6) uszkodzenia darniny i innych umocnień.

2. Naczelnik powiatu może w drodze zarządzenia w uzasadnionych wypadkach zwolnić od niektórych zakazów określonych w ust. 1 lub wprowadzić inne ograniczenia.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do robót związanych z utrzymaniem wałów przeciwpowodziowych.

Art. 68. W razie wykonania na:

- 1) wałe przeciwpowodziowym lub w jego pobliżu,
- 2) obszarze między wałem przeciwpowodziowym a korytem wody płynącej,
- 3) nie obwałowanym obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi

robót lub czynności, które mogą utrudniać ochronę przed powodzią, naczelnik powiatu może nakazać przywrócenie do stanu poprzedniego na koszt tego, kto je wykonał.

Art. 69. Drogi i urządzenia do przepędu zwierząt gospodarskich oraz przejazdu przez wały przeciwpowodziowe wykonuje inwestor budujący wał, a utrzymuje ten, na kim ciąży obowiązek utrzymania drogi i urządzeń.

Art. 70. Bezpośrednią ochronę przed powodzią sprawują komitety przeciwpowodziowe.

Art. 71. Zakład piętrzący wodę jest obowiązany na żądanie komitetu przeciwpowodziowego bez odszkodowania obniżyć piętrzenie lub opróżnić zbiornik na ustalony przez komitet okres niezbędny do bezpośredniej ochrony przed powodzią.

Art. 72. Terenowy organ administracji państwowej może zobowiązać mieszkańców zagrożonych powodzią lub sąsiednich terenów oraz państwowe, spółdzielcze i społeczne jednostki organizacyjne do wykonania posiadany mi siłami i środkami pilnych prac zabezpieczających lub do dostarczenia posiadanych materiałów.

Art. 73. 1. Terenowe organy administracji państwowej mogą na obszarach zagrożonych powodzią organizować ochotnicze drużyny ratownicze do udziału w bezpośredniej ochronie przed powodzią.

2. Członkom ochotniczych drużyn ratowniczych przysługuje zwolnienie od pracy w celu wzięcia udziału w bezpośredniej ochronie przed powodzią.

Art. 74. Jeżeli w inny sposób nie można usunąć bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia ludności lub dla

mienia, naczelnik powiatu może zarządzić ewakuację ludności z obszarów bezpośrednio zagrożonych powodzią. W razie nagłego zagrożenia powodzią ewakuację może zarządzić naczelnik gminy.

Art. 75. 1. W bezpośredniej ochronie przed powodzią biorą udział jednostki Sił Zbrojnych, Milicji Obywatelskiej i straży pożarnych, pod kierownictwem komitetów przeciwpowodziowych.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady:

- 1) powoływania, organizacji i zakresu działania komitetów przeciwpowodziowych,
- 2) udziału mieszkańców oraz państwowych, spółdzielczych i społecznych jednostek organizacyjnych w wykonywaniu pilnych prac zabezpieczających przed powodzią i w bezpośredniej ochronie przed powodzią,
- 3) organizowania i działania ochotniczych drużyn ratowniczych oraz udzielania zwolnień od pracy w celu wzięcia udziału w bezpośredniej ochronie przed powodzią.

Art. 76. 1. Za zniszczenie, uszkodzenie lub utratę środków przewozowych, zwierząt pociągowych, sprzętu lub materiałów zużytych podczas przygotowania lub udziału w bezpośredniej ochronie przed powodzią należy się odszkodowanie, które przyznaje naczelnik powiatu. Jeżeli szkody objęte są ubezpieczeniem, odszkodowanie zmniejsza się o kwotę przyznanego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia.

2. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem sześciu miesięcy od powstania szkody.

Rozdział 4

Regulacja i utrzymanie wód.

Art. 77. 1. Regulacja i utrzymanie wód śródlądowych należy do właścicieli tych wód, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie lub przepisach szczególnych

2. Wykonanie i utrzymanie budowli i murów tworzących brzeg wody należy do ich właścicieli. Jeżeli jednak takie budowle lub mury albo ich części spełniają funkcję urządzeń wodnych, a jednocześnie służą innym celom, w kosztach ich wykonania i utrzymania uczestniczą użytkownicy, w częściach odpowiadających uzyskiwanym korzyściom.

3. Regulacja i utrzymanie morskich wód wewnętrznych oraz brzegu morskiego należy do zadań organów administracji morskiej.

Art. 78. 1. Regulacja wód śródlądowych polega w szczególności na wykonaniu niezbędnych urządzeń lub robót, które służą do poprawy odpływu wód lub ich zeglowności i spławności, do ochrony przed powodzią, na potrzeby rolnictwa i celów rybackich oraz leśnictwa, do ochrony gruntów nadbrzeżnych przed obrywaniem, erozją oraz do zabezpieczenia istniejących ujęć wód, dróg, mostów lub innych obiektów budowlanych i urządzeń.

2. Regulacja morskich wód wewnętrznych oraz brzegu morskiego polega w szczególności na budowie, utrzymaniu i ochronie umocnień brzegowych, wałów nadmorskich i zalesień ochronnych w obrębie pasa nadbrzeżnego:

3. Regulacja wód nie powinna naruszać płękna krajobrazu oraz biologicznych stosunków środowiska wodnego.

Art. 79. 1. Przebudowę, dostosowanie lub zniesienie istniejących urządzeń wodnych w związku z regulacją wód śródlądowych wykonuje właściciel tych urządzeń na własny koszt.

2. Koszt przebudowy lub dostosowania urządzeń wodnych wybudowanych na podstawie pozwolenia wodnoprawnego ponosi wykonujący regulację, a zakład posiadający pozwolenie uczestniczy w tych kosztach stosownie do uzyskanych korzyści. Jeżeli zakład nie zgadza się na uczestnictwo w kosztach, wydane mu pozwolenie może być cofnięte za odszkodowaniem.

3. Wykonujący regulację wód śródlądowych ponosi koszty ograniczenia lub cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego, jeżeli jest to niezbędne do wykonania tej regulacji. Przepis art. 33 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 80. 1. Utrzymanie wód śródlądowych polega na zachowaniu lub przywróceniu naturalnego stanu wody i brzegów albo na zachowaniu stanu, jaki powstał wskutek regulacji, oraz na zapewnieniu swobodnego spływu wody i łądów.

2. Zakłady, które przez wprowadzanie ścieków do wód lub urządzeń wodnych albo w inny sposób przyczyniły się do wzrostu kosztów utrzymania tych wód lub urządzeń, ponoszą taką część kosztów, w jakiej nastąpił ich wzrost. Podziału kosztów przypadających na zakłady dokonuje naczelnik powiatu.

Dział IV

BUDOWNICTWO WODNE

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 81. Lokalizacja oraz warunki realizacji inwestycji obejmującej urządzenia wodne, których wykonanie wymaga pozwolenia wodnoprawnego, powinny być uzgodnione z organem właściwym do wydania tego pozwolenia.

Art. 82. 1. Pozwolenia wodnoprawnego w zakresie budownictwa wodnego wymaga w szczególności:

- 1) wykonywanie urządzeń do regulacji wód śródlądowych,
- 2) wykonywanie urządzeń zabezpieczających przed powodzią,
- 3) wykonywanie kanałów, stopni wodnych, zbiorników wodnych i innych urządzeń wodnych służących do przepływu wód lub zmiany poziomu zwierciadła wody,
- 4) wykonywanie ujęć służących do poboru wody,
- 5) wykonywanie urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem oraz urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wody lub do ziemi,
- 6) odgradzanie i przegradzanie wód oraz wykonywanie stałych urządzeń służących do połowu ryb lub pozyskiwania innych organizmów wodnych,
- 7) wykonywanie obiektów portowych, stoczní rzecznych, kąpielisk, przystani, pomostów i innych podobnych urządzeń na brzegach i na wodach,
- 8) prowadzenie przez wały przeciwpowodziowe oraz przez wody mostów i urządzeń komunikacyjnych, urządzeń do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego i innych podobnych urządzeń,

- 9) wykonywanie obiektów budowlanych krzyżujących się z wałami przeciwpowodziowymi w jednym poziomie oraz ramp wałowych,
- 10) ustawienie stałych urządzeń pomiarowych na brzegach i na wodach,
- 11) wykonywanie obiektów budowlanych na obszarze położonym między wałem przeciwpowodziowym a korytem wody płynącej lub obszarze nie obwałowanym narażonym na niebezpieczeństwo powodzi,
- 12) wykonywanie urządzeń oraz usuwanie roślin chroniących brzegi wód.

2. Pozwolenia wodnoprawnego nie wymaga wykonanie przez państwowe jednostki organizacyjne, do których należy regulacja i utrzymanie wód, pilnych robót zabezpieczających przed powodzią.

3. Pozwolenie wodnoprawne na wykonanie na wodach żeglownych urządzeń wodnych, które nie służą do szczególnego korzystania z wód, wydaje wojewoda, a na wodach pozostałych — naczelnik powiatu.

4. Pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych w morskim pasie nadbrzeżnym określonym przepisami szczególnymi oraz w portach morskich wydaje wojewoda.

Art. 83. Pozwolenie wodnoprawne na wykonanie studni publicznych jest równocześnie pozwoleniem na korzystanie z wody w sposób określony w dokumentacji technicznej.

Art. 84. Osobom upoważnionym przez naczelnika gminy przysługuje prawo wejścia na grunt i do budynków w celu dokonania pomiarów, badań i wierceń lub innych podobnych czynności, jeżeli jest to niezbędne w związku z projektowanym wykonaniem na koszt Państwa urządzeń wodnych oraz ich utrzymaniem i eksploatacją.

Art. 85. 1. Naczelnik powiatu wydaje decyzję o wykonaniu na koszt Państwa, za zwrotem części kosztów, urządzeń melioracji wodnych szczegółowych oraz urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych wsi.

2. Decyzję o wykonaniu urządzeń melioracji wodnych szczegółowych wydaje się na wniosek spółki wodnej, rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub większości zainteresowanych właścicieli nieruchomości; większość ta nie jest wymagana, jeżeli wniosek zostanie zgłoszony przez właścicieli co najmniej połowy ogólnego obszaru gruntów przewidzianych do zmeliiorowania.

3. Wojewoda może wydać decyzję o wykonaniu na koszt Państwa urządzeń melioracji wodnych szczegółowych bez zachowania warunków określonych w ust. 2, jeżeli tego wymaga interes racjonalnej gospodarki rolnej lub leśnej.

4. Decyzję określoną w ust. 1 podaje się do wiadomości zainteresowanych właścicieli nieruchomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości oraz przez wywieszenie jej na okres 14 dni w urzędzie gminy.

5. Właściciel nieruchomości, którego dotyczy decyzja określona w ust. 1 lub 3, obowiązany jest umożliwić wejście na grunt i do obiektów budowlanych w celu wykonania urządzeń.

Art. 86. 1. Za szkodę przekraczającą 100 zł, wyrządzoną w związku z projektowaniem i wykonywaniem na koszt Państwa oraz utrzymaniem i eksploatacją urządzeń wodnych, naczelnik gminy przyznaje poszkodowanemu odszkodowanie.

2. Nie uważa się za szkodę zajęcia gruntu pod urządzenia melioracji wodnych szczegółowych, jeżeli właściciel gruntu odnosi korzyści z tych urządzeń.

3. Wartość odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z wykonywaniem urządzeń, za które zainteresowany właściciel nieruchomości ma obowiązek wnosić opłatę melioracyjną lub zwrócić część kosztów wykonania urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych wsi, zalicza się na poczet tej opłaty lub kosztów.

4. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech miesięcy od powstania szkody.

Art. 87. 1. Właścicielom nieruchomości, podejmującym wykonanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych we własnym zakresie, może być udzielona pomoc państwowa, polegająca w szczególności na:

- 1) dostarczeniu odpowiedniej dokumentacji technicznej,
- 2) sprawowaniu nadzoru technicznego,
- 3) umożliwieniu zaopatrzenia w niezbędne materiały,
- 4) udzieleniu kredytów i dotacji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych wsi, jeżeli zainteresowani właściciele nieruchomości zgromadzą własne środki finansowe w wysokości nie mniejszej niż 50% kosztów wykonania tych urządzeń.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w wypadku określonym w art. 51.

Art. 88. Utrzymanie urządzeń wodnych należy do tego, kto odnosi z nich korzyści, chyba że zostało powierzone komu innemu.

Art. 89. 1. Zabrania się wykonywania w pobliżu urządzeń wodnych robót zagrażających tym urządzeniom i czynności, które mogą spowodować ich uszkodzenie, a także sadzenia drzew i krzewów utrudniających utrzymanie i eksploatację urządzeń.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia rodzaje robót i czynności, których wykonywanie jest zabronione w pobliżu urządzeń wodnych.

Rozdział 2

Melioracje wodne.

Art. 90. 1. Urządzeniami melioracji wodnych są urządzenia służące do regulacji stosunków wodnych i polepszenia zdolności produkcyjnej gleby.

2. Przepisów o urządzeniach melioracji wodnych nie stosuje się do urządzeń wodnych służących do odwodnienia gruntów w innych celach niż określone w ust. 1.

Art. 91. 1. Urządzenia melioracji wodnych dzielą się na podstawowe i szczegółowe.

2. Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych zalicza się:

- 1) kanały, stopnie wodne, zbiorniki wodne i inne urządzenia wodne służące do przepływu wód lub do zmiany poziomu zwierciadła wody,
- 2) urządzenia zabezpieczające przed powodzią,
- 3) ujęcia służące do poboru wody,
- 4) rurociągi o średnicy większej niż 0,4 m na odcinkach przebiegających przez zabudowane tereny wsi i miast oraz
- 5) urządzenia do regulacji wód śródlądowych

— jeżeli służą do celów określonych w art. 90 ust. 1.

3. Przepisy dotyczące urządzeń melioracji wodnych podstawowych stosuje się odpowiednio do budowli piętrzących, regulacyjnych i komunikacyjnych na tych urządzeniach, do budowli komunikacyjnych położonych na drogach publicznych i liniach kolejowych oraz do dróg dojazdowych niezbędnych do właściwego użytkowania obszarów zmeliorowanych.

4. Do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zalicza się:

- 1) ciekły wodne naturalne i sztuczne (rowy, kanały otwarte i kryte) odwadniające i nawadniające o szerokości dna do 1,5 m w ich dolnym biegu oraz rurociągi o średnicy do 1,0 m z wyjątkiem rurociągów o średnicy większej niż 0,4 m na odcinkach przebiegających przez zabudowane tereny wsi i miast,
- 2) groble na obszarach nawadnianych, drenowania, deszczownie wraz z pompami przenośnymi, stawy rybne oraz inne podobne urządzenia.

5. Przepisy dotyczące urządzeń melioracji wodnych szczegółowych stosuje się odpowiednio do:

- 1) budowli regulacyjnych, piętrzących i komunikacyjnych na tych urządzeniach, z wyjątkiem budowli komunikacyjnych położonych na drogach publicznych i liniach kolejowych,
- 2) zagospodarowania zmeliorowanych, jak również nie wymagających melioracji trwałych łąk i pastwisk, a także nieużytków przeznaczonych na takie łąki i pastwiska,
- 3) wykonywania urządzeń pastwisk.

6. Minister Rolnictwa może w drodze rozporządzenia zaliczyć poszczególne ciekły wodne do urządzeń melioracji wodnych podstawowych.

Art. 92. 1. Urządzenia melioracji wodnych podstawowych i drogi dojazdowe oraz urządzenia melioracji wodnych szczegółowych na gruntach stanowiących własność Państwa są wykonywane i utrzymywane na koszt Państwa.

2. Wykonywanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na gruntach innych niż stanowiące własność Państwa należy do właścicieli tych gruntów; urządzenia takie mogą być wykonane na koszt Państwa za zwrotem przez właścicieli części kosztów.

Art. 93. 1. Za wykonane na koszt Państwa urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zainteresowani właściciele nieruchomości wnoszą na rzecz Państwa opłatę melioracyjną.

2. W zamian za wykonane na koszt Państwa urządzenia melioracji wodnych szczegółowych na gruntach położonych w obrębie terenów bagiennych lub na obszarze trwałych łąk i pastwisk, jak również na terenach przewidzianych do rolniczego wykorzystania ścieków, naczelnik powiatu może za zgodą właściciela nieruchomości zamiast opłaty melioracyjnej przejąć na własność Państwa odpowiedzialność część tych gruntów.

Art. 94. 1. Wysokość opłaty melioracyjnej ustala się proporcjonalnie do powierzchni gruntów, na które dodatni wpływ wywierają urządzenia melioracji wodnych szczegółowych.

2. Wysokość opłaty melioracyjnej za wykonanie drenowania ustala się proporcjonalnie do powierzchni gruntów objętych drenowaniem.

3. Opłatę melioracyjną za wykonanie drenowania gruntów ornych zwiększa się o połowę wartości odszkodowań za szkody wyrządzone w związku z wykonaniem tego drenowania. Wysokość kwoty, o którą zwiększa się opłatę, ustala się proporcjonalnie do powierzchni gruntów objętych drenowaniem.

Art. 95. 1. Przewidziane do zmeliorowania grunty, położone w obrębie terenów bagiennych oraz na obszarach trwałych łąk i pastwisk, mogą być wyłączone w całości lub w części na rzecz Państwa, na zasadach i w trybie przewidzianych w przepisach o wyłączeniu nieruchomości, jeżeli wymagają tego względy racjonalnego wykorzystania terenu bagiennego lub obszaru trwałych łąk i pastwisk, gdy właściciel gruntu:

- 1) nie prowadzi gospodarstwa rolnego bądź
- 2) prowadzi je, ale gospodarstwo to położone jest w takiej odległości od gruntów zmeliorowanych, że racjonalne ich wykorzystanie jest niemożliwe lub w znacznym sposób utrudnione, bądź
- 3) charakter gospodarstwa rolnego i jego zdolność produkcyjna wskazują, że grunty te w ramach danego gospodarstwa nie mogą być w pełni wykorzystane.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do gruntów przewidzianych do rolniczego wykorzystania ścieków, z tym że wyłączeniem powinien być objęty obszar niezbędny do prowadzenia przez Państwo odpowiedniej gospodarki rolnej lub leśnej zapewniającej odbiór ścieków w ciągu całego roku.

3. W razie wyłączenia części gruntów określonych w ust. 1 i 2 przypadające za ten grunt odszkodowanie może być zaliczone na poczet opłaty melioracyjnej za wykonane na koszt Państwa urządzenia melioracji wodnych szczegółowych dla pozostałej części gruntów należących do właściciela wyłączonych gruntów.

Art. 96. W wypadkach uzasadnionych utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych oraz dróg dojazdowych może być na koszt Państwa powierzone spółce wodnej.

Art. 97. 1. Utrzymanie i eksploatacja stacji pomp dostarczających wodę do deszczowni oraz urządzeń melioracji wodnych szczegółowych należy do zainteresowanych właścicieli nieruchomości, a jeżeli są położone na terenie działania spółki wodnej, ich utrzymanie i eksploatacja należy do spółki.

2. Naczelnik gminy może nakazać właścicielom gruntu sprzęt płonów w oznaczonym terminie z terenów zmeliorowanych zaopatrzonych w urządzenia nawadniające. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

3. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi:

- 1) zasady i tryb ustalania odszkodowań za szkody związane z wykonaniem urządzeń melioracji wodnych, wymiaru i poboru opłat melioracyjnych, przejmowania gruntów na poczet opłat melioracyjnych oraz zasady wykonywania na koszt Państwa robót i urządzeń melioracyjnych,
- 2) zasady utrzymania i eksploatacji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i zwolnień od tego obowiązku, zagospodarowania zmeliorowanych łąk i pastwisk, wykonywania urządzeń pastwisk oraz utrzymania niezbędnych dróg dojazdowych.

Rozdział 3

Zaopatrzenie w wodę.

Art. 98. 1. Do urządzeń zaopatrzenia w wodę zalicza się studnie publiczne oraz urządzenia wodne służące do ujęcia i poboru wody, jak również urządzenia służące do jej magazynowania, uzdatniania i rozprowadzania.

2. Do urządzeń kanalizacyjnych zalicza się urządzenia służące do ujęcia, oczyszczania oraz odprowadzania ścieków.

Art. 99. 1. Urządzenia zaopatrzenia w wodę i urządzenia kanalizacyjne miast oraz państwowych jednostek organizacyjnych gospodarki rolnej wykonywane są na koszt Państwa.

2. Urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorcze urządzenia kanalizacyjne wsi wykonywane są na koszt Państwa za zwrotem części kosztów przez zainteresowanych właścicieli nieruchomości. Wykonywanie urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę wsi obejmuje również doprowadzenie sieci wodociągowej na teren nieruchomości i założenie jednego punktu poboru wody.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie podłączenia nieruchomości do urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych wsi, dokonanego przed upływem dziesięciu lat od ich oddania do eksploatacji.

4. Urządzenia zaopatrzenia w wodę i urządzenia kanalizacyjne inne niż określone w ust. 1 i 2 wykonują zakłady na własny koszt.

5. Na zlecenie i koszt właściciela nieruchomości mogą być równocześnie z wykonaniem urządzeń określonych w ust. 2 założone dodatkowe punkty poboru wody oraz wewnętrzne instalacje wodociągowe i kanalizacyjne.

Art. 100. Urządzenia zaopatrzenia w wodę oraz urządzenia kanalizacyjne wykonane na koszt Państwa i za zwrotem części kosztów przez zainteresowanych właścicieli nieruchomości stanowią własność Państwa.

Art. 101. 1. Właściciel budynku w mieście obowiązany jest w czasie jego budowy do założenia wewnętrznej instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej na własny koszt. Połączenie jej z przewodami sieci wodociągowej i kanalizacyjnej stanowiącej własność Państwa powinno nastąpić w terminie ustalonym przez naczelnika powiatu.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do właściciela budynku odbudowywanego lub poddanego kapitalnemu remontowi.

Art. 102. Wprowadzanie ścieków do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa wymaga zezwolenia naczelnika powiatu.

Art. 103. Utrzymanie i eksploatacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych należy do właściciela tych urządzeń.

Art. 104. Za wodę pobieraną z urządzeń zaopatrzenia w wodę i za ścieki wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa pobiera się opłaty; nie dotyczy to wody pobieranej ze studni publicznych oraz wody użytej do gaszenia pożarów.

Art. 105. W wypadku niedoboru wody wojewoda może w drodze zarządzenia ograniczyć na określonym obszarze pobieranie do innych celów wody przeznaczonej

na zaopatrzenie ludności, a także wprowadzić opłaty za przekroczenie ustalonej dla zakładu ilości wody w okresie ograniczeń jej poboru.

Art. 106. 1. Kontrolę jakości wody pobieranej z urządzeń zaopatrzenia w wodę sprawują organy państwowej inspekcji sanitarnej.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określi w drodze rozporządzenia warunki, jakim powinna odpowiadać woda do picia i potrzeb gospodarstw domowych, potrzeb zakładów żywienia zbiorowego, zakładów produkujących środki spożywcze, farmaceutyczne, kosmetyczne, lód albo potrzeb zakładów kąpielowych i pływalni.

Art. 107. 1. Urządzenia zaopatrzenia w wodę i urządzenia kanalizacyjne powinny być tak projektowane, aby mogły służyć do zaspokojenia potrzeb miast i wsi oraz aby do tych urządzeń mogły być podłączone nieruchomości znajdujące się w ich zasięgu.

2. Urządzenia określone w ust. 1 oraz urządzenia, o których mowa w art. 99 ust. 4, służące do zaopatrywania w wodę kilku zakładów — jeżeli uzasadniają to względy gospodarcze — powinny być wykonywane jako urządzenia wspólne.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady:

- 1) wykonywania, utrzymywania i eksploatacji urządzeń zaopatrzenia w wodę oraz urządzeń kanalizacyjnych, ustalania związanych z tym odszkodowań, jak również organy właściwe w tych sprawach,
- 2) ustalania i pokrywania części kosztów wykonania urządzeń określonych w art. 99 ust. 2 i 5 oraz stosowania ulg i zwolnień od tych kosztów,
- 3) ustalania i poboru opłat za wodę pobieraną z urządzeń zaopatrzenia w wodę i za ścieki wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa, stosowania ulg i zwolnień od tych opłat oraz organy właściwe w tych sprawach,
- 4) warunki, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa.

4. Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa określi wymagania, jakim powinna odpowiadać dokumentacja techniczna niezbędna do wydania zezwolenia na wprowadzenie ścieków do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa.

Dział V

SPÓŁKI WODNE

Art. 108. Spółki wodne mogą być tworzone dla wykonania, utrzymania i eksploatacji urządzeń:

- 1) melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych terenach,
- 2) zaopatrzenia w wodę,
- 3) służących do odprowadzania ścieków oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem i wykorzystania substancji zawartych w ściekach,
- 4) służących do wykorzystania wody do celów przeciwpożarowych, a także zabudowy kanałów oraz utrzymania rzek, potoków i innych cieków wodnych.

Art. 109. 1. Członkami spółki wodnej mogą być osoby fizyczne i zakłady, których udział w spółce jest gospodarczo uzasadniony.

2. Następcy prawni członka spółki wodnej wstępują w jego prawa i obowiązki.

Art. 110. Utworzenie spółki wodnej następuje na mocy porozumienia zainteresowanych osób fizycznych i zakładów albo na podstawie decyzji naczelnika powiatu, z dniem wpisania jej do księgi wodnej.

Art. 111. 1. Spółka wodna jest osobą prawną.

2. Spółka wodna jest jednostką gospodarki społecznej i korzysta z pomocy Państwa.

Art. 112. 1. Spółka wodna posiada statut określający jej nazwę, cel, teren działania, organy, podstawowe prawa i obowiązki członków i organów spółki oraz warunki i tryb rozwiązania i likwidacji spółki, a nadto zawierający inne niezbędne postanowienia.

2. Naczelnik powiatu zatwierdza statut spółki wodnej utworzonej na mocy porozumienia zainteresowanych osób fizycznych i zakładów lub nadaje statut spółce wodnej utworzonej na podstawie decyzji.

3. Naczelnik powiatu zatwierdza uchwałę walnego zgromadzenia członków spółki o jej rozwiązaniu.

4. Statuty spółek wodnych, utworzonych do wykonywania działalności nie wymagającej pozwolenia wodnoprawnego, jak również uchwały o rozwiązaniu takich spółek, zatwierdza naczelnik gminy.

Art. 113. Spółka wodna odpowiada całym majątkiem za swe zobowiązania.

Art. 114. Należnościom spółek wodnych z tytułu składek i innych świadczeń na rzecz spółki przewidzianych w statucie służy pierwszeństwo zaspokojenia po podatkach i ciężarach publicznych z zachowaniem wyjątków określonych w przepisach o zobowiązaniach podatkowych.

Art. 115. 1. Członek spółki wodnej obowiązany jest do wnoszenia na jej rzecz składek i ponoszenia innych świadczeń niezbędnych do wykonywania statutowych zadań spółki. Wysokość składek i innych świadczeń jest proporcjonalna do korzyści uzyskiwanych przez członka spółki.

2. Właściciele nieruchomości, którzy nie należą do spółki wodnej, obowiązani są do uiszczania w odpowiednim stosunku składek i ponoszenia innych świadczeń, jeżeli uzyskują korzyści z urządzeń wodnych objętych działalnością spółki lub przyczyniają się do zanieczyszczenia wody, dla której ochrony spółka została utworzona.

3. Stwierdzenie korzyści lub zanieczyszczenia wody oraz ustalenie wysokości składek i innych świadczeń należy do naczelnika powiatu.

Art. 116. 1. Związki spółek wodnych mogą być tworzone do prowadzenia rachunkowości i innych czynności z zakresu administracji spółek wodnych oraz do wykonywania wspólnych zadań gospodarczych.

2. Związek spółek wodnych jest osobą prawną.

3. Do związku spółek wodnych stosuje się odpowiednio przepisy o spółkach wodnych.

Art. 117. 1. Organy administracji państwowej sprawują nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych i ich związków.

2. Jeżeli uchwalone przez spółkę wodną lub związek spółek wodnych składki i inne świadczenia nie wystarczają na wykonanie przewidzianych na dany rok zadań statutowych, naczelnik powiatu może podwyższyć wysokość tych składek lub innych świadczeń. Jeżeli spółka wodna lub związek spółek wodnych nie podejmie odpowiedniej uchwały, wysokość składek i innych świadczeń ustali naczelnik powiatu.

3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, w odniesieniu do spółek wymienionych w art. 112 ust. 4, przysługują naczelnikowi gminy.

4. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi:

- 1) zasady organizacji i działania oraz rozwiązywania i likwidacji spółek wodnych i ich związków,
- 2) zasady gospodarki finansowej spółek wodnych i ich związków oraz zasady i tryb udzielania przez Państwo pomocy tym spółkom i związkom,
- 3) zasady ustalania składek i innych świadczeń na rzecz spółek wodnych i ich związków.

5. Minister Rolnictwa ustali wzorcowe statuty poszczególnych rodzajów spółek wodnych i ich związków.

Art. 118. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić inne niż ustalone w ustawie cele oraz zasady organizacji i działania spółek wodnych i ich związków.

Dział VI

KSIĘGI WODNE I KATASTER GOSPODARKI WODNEJ

Art. 119. Księgi wodne służą do wpisu:

- 1) pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z wód,
- 2) spółek wodnych i ich związków.

Art. 120. 1. Kataster gospodarki wodnej służy do ewidencjonowania i bilansowania zasobów wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych, rejestracji podstawowych danych dotyczących wód oraz charakterystyki urządzeń wodnych pod względem technicznym.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia dane podlegające zamieszczeniu w księgach wodnych i katastrze gospodarki wodnej, zasady ich prowadzenia oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 121. Zakłady posiadające dane potrzebne do prowadzenia ksiąg wodnych i katastru gospodarki wodnej obowiązane są udostępnić je organowi administracji państwowej.

Dział VII

PRZEPISY KARNE

Art. 122. 1. Kto szkodliwie zanieczyszcza wody, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny.

2. Kto wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie utrzymuje lub nie eksploatuje urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 i grzywny do 50.000 zł.

3. Jeżeli sprawca dopuszcza się nieumyślnie czynu określonego w ust. 1 lub 2,

podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

Art. 123. 1. Kto uniemożliwia lub utrudnia korzystanie z wody dla zwalczania klęski żywiołowej lub dla zapobieżenia poważnemu niebezpieczeństwu,

podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Jeżeli następstwem czynu określonego w ust. 1 jest znaczna szkoda, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 i grzywny do 100.000 zł.

Art. 124. 1. Kto wbrew przepisom wykonuje w pobliżu urządzeń wodnych roboty zagrażające tym urządzeniom,

podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Jeżeli następstwem, czynu określonego w ust. 1 jest znaczna szkoda, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 i grzywny do 100.000 zł.

Art. 125. Kto w związku z korzystaniem z wód uszkadza brzegi wód śródlądowych powierzchniowych, grunty pod tymi wodami, urządzenia wodne albo utrudnia przepływ wody,

podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

Art. 126. 1. Kto bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego korzysta z wody lub wykonuje urządzenia wodne,

podlega karze grzywny do 5.000 zł.

2. Tej samej karze podlega, kto korzysta z wody z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym lub w decyzji zwalniającej zakład z obowiązku posiadania urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem, nie powodując jednak szkodliwego zanieczyszczenia wód.

Art. 127. Kto wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi:

- 1) nie utrzymuje w należyтым stanie koryta wody i jej brzegów,
 - 2) nie wykonuje lub nie utrzymuje w należyтым stanie urządzeń zapobiegających szkodom, o których mowa w art. 25 ust. 3 i w art. 26 pkt 3,
 - 3) nie utrzymuje w należyтым stanie urządzeń melioracji wodnych,
 - 4) powoduje nieuzasadnione straty wody przez zaniedbywanie utrzymania w należyтым stanie urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę albo ich niewłaściwą eksploatację,
- podlega karze grzywny do 5.000 zł.

Art. 128. 1. Kto wbrew przepisom:

- 1) w pobliżu urządzeń wodnych wykonuje czynności, które mogą uszkodzić te urządzenia,
- 2) wznosi w strefach ochronnych urządzenia lub wykonuje roboty albo czynności, o których mowa w art. 60 ust. 1 i 2,
- 3) prowadzi przez wały przeciwpowodziowe oraz przez wody urządzenia, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 8, albo wykonuje obiekty budowlane, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 9,
- 4) uchyla się bez uzasadnionej przyczyny od wykonania pilnych prac zabezpieczających,

5) uchyla się od obowiązku zarejestrowania ujęcia wody podziemnej i przeprowadzania okresowych obserwacji wydajności tego ujęcia,

podlega karze grzywny do 5.000 zł.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 pkt 1—3 można orzec obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Art. 129. 1. Kto:

- 1) niszczy lub uszkadza wodne urządzenia pomiarowe,
 - 2) niszczy albo uszkadza urządzenia zaopatrzenia w wodę lub urządzenia kanalizacyjne, jeżeli szkoda nie przekracza kwoty 1.000 zł,
 - 3) bez zgody właściciela urządzeń zaopatrzenia w wodę lub urządzeń kanalizacyjnych podłącza nieruchomość do tych urządzeń,
- podlega karze grzywny do 5.000 zł.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 pkt 1 i 2 można orzec obowiązek zapłaty równowartości zniszczonego lub uszkodzonego urządzenia albo przywrócenia do stanu poprzedniego.

Art. 130. 1. Wojewoda wymierzy zakładowi karę pieniężną za wprowadzenie — do wód lub do ziemi oraz do stanowiących własność Państwa urządzeń kanalizacyjnych — ścieków nie odpowiadających wymaganym warunkom.

2. Wojewoda może wymierzyć zakładowi karę pieniężną za pobór wody w ilości większej niż ustalona w pozwoleniu wodnoprawnym oraz za piętrzenie wody wyższe od dozwolonego.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb ustalania kar pieniężnych określonych w ust. 1 i 2 oraz organy właściwe do ich ściągania.

Dział VIII

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Art. 131. 1. Osobom, które były właścicielami wód płynących przejętych z dniem 12 grudnia 1962 r. na własność Państwa i korzystały z nich do celów rybackich, naczelnik powiatu może przyznać prawo dożywotniego, nieodpłatnego korzystania z tych wód do celów rybackich.

2. Osobom określonym w ust. 1, które nie mogą korzystać z wód do celów rybackich ze względu na stan zdrowia albo gdy wody te zostały zagospodarowane przez jednostki gospodarki społecznej przed dniem wejścia w życie ustawy, wojewoda może przyznać z tego tytułu odszkodowanie na zasadach i w trybie ustalonych przez Radę Ministrów.

3. Wnioski w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, podlegają rozpatrzeniu, jeżeli zostaną zgłoszone w terminie trzech lat od wejścia w życie ustawy.

Art. 132. Zakłady, które uzyskały pozwolenie wodnoprawne przed dniem wejścia w życie ustawy, mogą być obciążone dodatkowymi obowiązkami przewidzianymi w ustawie.

Art. 133. 1. Nie jest wymagane pozwolenie wodnoprawne na istniejące w dniu wejścia w życie ustawy urządzenia wodne. Właściwy do wydania pozwolenia wodnoprawnego terenowy organ administracji państwowej może nakazać przebudowę tych urządzeń lub wykonanie urzą-

dzeń zapobiegających szkodom, o ile potrzeba taka wynika z przepisów niniejszej ustawy. Przepis art. 25 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

2. Przepis ust. 1 nie zwalnia zakładu od obowiązku uzyskania w ciągu pięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy pozwolenia wodnoprawnego na eksploatację urządzeń wodnych służących do ujmowania wody podziemnej oraz urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem.

Art. 134. 1. Nie jest wymagane pozwolenie wodnoprawne na istniejące w dniu wejścia w życie ustawy mosty i przepusty.

2. Przebudowa istniejących w dniu wejścia w życie ustawy mostów i przepustów wymaga uprzedniego uzgodnienia z właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego terenowym organem administracji państwowej części hydrologicznej i hydraulicznej założeń techniczno-ekonomicznych.

3. W wypadkach szczególnych, gdy istniejące w dniu wejścia w życie ustawy mosty i przepusty są przyczyną istotnych przeszkód w przepływach wód i lodów, utrudnień dla żeglugi i splawu albo wpływają w istotny sposób na pogorszenie stosunków wodnych w gruntach, wojewoda może zobowiązać zarządcę drogi (kolei) do przebudowy lub usunięcia mostu lub przepustu albo do wykonania i utrzymania urządzeń, zapobiegających szkodom; w tych wypadkach stosuje się odpowiednio przepis art. 25.

Art. 135. 1. Zakłady, które w dniu 9 lutego 1961 r. nie posiadały wymaganych obowiązującymi wówczas przepisami ustawy urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem, mogą być na czas oznaczony zwolnione od obowiązku wykonania tych urządzeń.

2. Zwolnień udziela na wniosek zainteresowanego zakładu wojewoda, określając czas zwolnienia — nie dłuższy jednak niż pięć lat — oraz dopuszczalne zanieczyszczenie w ściekach wprowadzanych do wód lub do ziemi, a w razie potrzeby również okresy stopniowego zmniejszania zanieczyszczeń albo inne warunki zwolnień.

3. Wnioski określone w ust. 2 należy zgłaszać w ciągu roku od dnia wejścia w życie ustawy. Do czasu wydania ostatecznej decyzji stosuje się przepisy obowiązujące przed dniem wejścia w życie ustawy.

4. Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa może w wypadkach szczególnie uzasadnionych względami technicznymi i ekonomicznymi, na wniosek zakładu złożony za pośrednictwem jego organu naczelnego, okres zwolnienia, o którym mowa w ust. 1, przedłużyć na czas dalszy, jednak nie dłuższy niż cztery lata.

Art. 136. Zakłady korzystające w dniu wejścia w życie ustawy do celów rybackich z wód, na których są utworzone obwody rybackie, mają obowiązek uzyskania w ciągu pięciu lat od wejścia w życie ustawy pozwolenia wodnoprawnego na to korzystanie.

Art. 137. Opłaty melioracyjne, koszty wykonania urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych wsi oraz należności spółek wodnych z tytułu składek i innych świadczeń na rzecz spółki mają charakter danin publicznych.

Art. 138. 1. Zakłady przemysłowe, które w dniu wejścia w życie ustawy wprowadzają ścieki do urządzeń ka-

nalizacyjnych stanowiących własność Państwa, obowiązane są zgłosić właściwym do wydania zezwoleń terenowym organom administracji państwowej ilość i skład tych ścieków w ciągu roku od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Zakłady przemysłowe określone w ust. 1, które wprowadzają do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa ścieki nie odpowiadające wymaganym warunkom, mogą być zwolnione od tych warunków na czas oznaczony, nie dłuższy jednak niż określony w art. 135.

3. Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska określi zasady zgłoszeń i zwolnień, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 139. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy podlegają rozpoznaniu, do ich ukończenia w danej instancji, według przepisów dotychczasowych.

Art. 140. W ustawie z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303) skreśla się art. 22.

Art. 141. W ustawie z dnia 26 października 1971 r. o podatku gruntowym (Dz. U. Nr 27, poz. 254) dodaje się nowy art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. Grunty zmeliorowane mogą być objęte zmianą opodatkowania nie wcześniej niż po upływie sześciu lat licząc od roku, w którym urządzenia melioracji wodnych zostały oddane do użytku.”

Art. 142. W ustawie z dnia 22 kwietnia 1959 r. o utrzymaniu czystości i porządku w miastach i osiedlach (Dz. U. Nr 27, poz. 167, z 1961 r. Nr 5, poz. 33, z 1962 r. Nr 34, poz. 158 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115) skreśla się art. 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz art. 7 i 8.

Art. 143. W ustawie z dnia 26 października 1971 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji gruntów (Dz. U. Nr 27, poz. 249) w art. 1 ust. 2 dodaje się nowe pkt 7 i 8 w brzmieniu:

„7) grunty pod urządzeniami wodno-melioracyjnymi, zbiornikami wodnymi i korytami regulowanych rzek na potrzeby rolnictwa,

8) tereny urządzeń przeciwpowodziowych”.

Art. 144. 1. Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 30 maja 1962 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 34, poz. 158 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115),
- 2) ustawa z dnia 22 maja 1958 r. o popieraniu melioracji wodnych dla potrzeb rolnictwa (Dz. U. z 1963 r. Nr 42, poz. 237 i z 1971 r. Nr 12, poz. 115),
- 3) ustawa z dnia 17 lutego 1960 r. o zaopatrywaniu ludności w wodę (Dz. U. Nr 11, poz. 72, z 1962 r. Nr 34, poz. 158 i z 1965 r. Nr 51, poz. 314),
- 4) ustawa z dnia 10 grudnia 1965 r. o zaopatrywaniu rolnictwa i wsi w wodę (Dz. U. Nr 51, poz. 314).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy pozostają w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane na podstawie ustaw wymienionych w ust. 1, jeżeli nie są z nią sprzeczne.

Art. 145. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.

Przewodniczący Rady Państwa: H. Jabłoński
Sekretarz Rady Państwa: L. Słasiak